

LHV Pensionifond XS

Majandusaasta aruanne 2020

LHV Pensionifond XS

Majandusaasta aruanne

01.01.2020 – 31.12.2020

Fondi nimi	LHV Pensionifond XS
Fondi liik	Lepinguline fond
Fondijuht	Andres Viisemann Romet Enok
Põhitegevusala	Kohustusliku pensionifondi varade investeerimine, EMTAK 65301
Juriidiline aadress	Tartu mnt. 2, Tallinn 10145
Telefon	(372) 6 800 400
Faks	(372) 6 800 402
Fondivalitseja	AS LHV Varahaldus
Fondivalitseja äriregistri number	10572453
Fondivalitseja juhatus	Joel Kukemelk Vahur Vallistu
Audiitor	KPMG Baltics OÜ

Majandusaasta aruanne sisaldab fondi tegevusaruannet, raamatupidamise aruannet ja selle lisasid, investeringute aruandeid, tehingu- ja vahendustasude aruannet ning sõltumatu vandeaudiitori aruannet.

Sisukord

TEGEVUSARUANNE	4
Fondivalitseja juhatuse allkirjad LHV Pensionifond XS 2020. a majandusaasta aruandele	5
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE	6
Bilanss	6
Tulude ja kulude aruanne	7
Fondi puhasväärtuse muutumise aruanne	8
Rahavoogude aruanne	9
Raamatupidamise aruande lisad	10
Lisa 1 Üldine informatsioon	10
Lisa 2 Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest	10
Lisa 3 Finantsriskide juhtimine	16
Lisa 4 Kapitali juhtimine	23
Lisa 5 Finantsvarade ja -kohustuste õiglane väärtus	23
Lisa 6 Fondi puhasväärtuse võrdlusaruanne	24
Lisa 7 Viitlaekumised	24
Lisa 8 Seotud osapooled	24
Lisa 9 Bilansipäevajärgsed sündmused	25
TEHINGU- JA VAHENDUSTASUDE ARUANNE	26
FONDI INVESTEERINGUTE ARUANNE SEISUGA 31.12.2020	27
FONDI INVESTEERINGUTE ARUANNE SEISUGA 31.12.2019	30
SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE	33

TEGEVUSARUANNE

LHV Pensionifond XS on kohustusliku kogumispensioni võimaldamiseks loodud lepinguline investeerimisfond. Fondi investeerimispoliitika põhiprintsiip on Osakuomanike sissemaksete väärtuse pikaajaline stabiilne kasvatamine läbi fondi investeringute geograafilise hajutamise erinevate maailma turgude vahel. Fondivalitseja rakendab fondi vara investeerimisel aktiivset investeerimisstrateegiat, otsustades fondi vara täpse jagunemise erinevate varaklasside ja investeerimisobjektide vahel igapäevase juhtimise käigus. Sõltuvalt turuolukorrast võib fondi vara jaotus erinevate varaklasside ja instrumentide vahel erineda oluliselt. Fondi depositeerimise avatud arvelduskontol oleva raha osakaalu fondi vara turuväärtusest hoitakse tavaliselt tasemel, mis on vajalik fondi tegevusega seotud jooksvate kulude katmiseks ning vajaliku likviidsuse tagamiseks. Fond ei investeeriks aktsiaturgudele. Fond investeerib ainult sellistesse võlakirjadesse, mille emitendiks on riigi valitsus, vastava riigi regionaalse või kohaliku omavalitsuse üksus, avaliku sektori üksuse enamusosalusega või valitseva mõju all olev äriühing või rahvusvaheline organisatsioon.

Võlakirjaturgude ülevaade

Eurosooni ja laiemalt ka Lääne-Euroopa võlakirjaturul pakkusid 2020. aastal asjaolusid arvestades isegi üllatavat kõrget tootlust. Nii ulatusid Bloomberg Barclays indeksitega mõõdetuna tulemused kõrgema riskiga ettevõtete peaaegu 2% tootlusest kuni valitsuse võlakirjade peaaegu 5% tasemeni. Loomulikult saavutati selline tulemus tehes läbi suured liikumised aasta sees – märtsi lõpul ulatus kõrgema riskiga ettevõtete turu langus aasta algusega võrreldes enam kui 19%ni. Viiruse esialgse levikuga kevadel kaasnenud šokk turgudel ähvardas viia 2008. aasta sügisega võrreldava olukorrani, kus sisuliselt seiskusid peamised laenu- ja võlaturud Lääne-Euroopas ja Põhja-Ameerikas. Seekord sekkusid mõlema regiooni keskpangad veelgi jõulisemalt ja kiiremini kui eelmises kriisis ja suures osas tänu erinevatele tugimeetmetele taastus turg üllatavalt kiiresti ning suutis pakkuda aasta lõpuks isegi positiivse tootluse. Kuivõrd olime fondis viimasel paaril aastal keskendunud eelkõige oluliselt madalama riskiga ja lühematele väärtpaperitele, oli mõju fondi varadele väga tagasihoidlik. Möödunud aastal tehtud uutest suurematest investeringutest väärivad ära märkimist Leedu riikliku energiaettevõtte Ignitise ja Eesti Vabariigi raha kaasamine rahvusvahelistelt turgudelt. Soetasime mõlemad väärtpaperid otse emissioonilt ja kui Eesti võlakirjad müüsi kasumlikult edasi suhteliselt lühikese hoidmisperioodi järel, siis Ignitise võlakirjad jätkasid hinnatõusu kuni aasta lõpuni.

Fondi poolt tehtud otseinvesteringutest raporteeris Riigi Kinnisvara jätkuvalt tugevaid tulemusi. Oma positsiooni turul isegi parandab Leedu Siialu pank, mis viis lõpule Danske Leedu üksuse käest jaeklientide laenude ostu. Viiruse leviku tõkestamiseks kehtestatud piirangutest mõjutatud lennundusolukorras otsis ja leidis Transpordi Varahaldus võimalusi kohanemiseks mh teatas oma toest ettevõtte ainuaktsionär Eesti riik.

Fondi portfellis on suurel määral kõrgema krediitkvaliteedi ja lühema tähtajaga investeringuid. Need on väiksema hinnatundlikkusega hetke segases majandusolukorras ja annavad meile kõrgema likviidsuse näol võimaluse kiireks reageerimiseks võimaluste esinemisel.

Konservatiivsete fondide võrdlus *	NAV 31.12.2019	NAV 31.12.2020	Osaku puhasväärtuse kasv
LHV Pensionifond XS	1.20822	1.21341	+0.43%
Luminor C Pensionifond	0.93408	0.96902	+3.74%
SEB Konservatiivne Pensionifond	0.91851	0.92505	+0.71%
Swedbank Pensionifond K10	0.84556	0.86431	+2.22%
Tuleva Maailma Võlakirjade Pensionifond	0.67408	0.69207	+2.67%

* Võrdlevad puhasväärtused on kajastatud veebilehe www.pensionikeskus.ee (Pensionikeskus) andmete alusel.

Fondivalitseja juhatuse allkirjad LHV Pensionifond XS 2020. a majandusaasta aruandele

Fondivalitseja AS LHV Varahaldus juhatus on koostanud LHV Pensionifond XS 2020. a majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest, raamatupidamise aastaaruandest, investeringute aruandest, tehingu- ja vahendustasude aruandest ning sõltumatu vandeaudiitori aruandest.

Joel Kukemelk
Juhatuseliige

Vahur Vallistu
Juhatuseliige

Tallinn, 31.03.2021

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Bilanss

(eurodes)

Varad	Lisa	31.12.2020	31.12.2019
Käibevarad			
Raha ja raha ekvivalendid	3	1 682 767	963 559
Tähtajalised hoised		4 367 015	4 288 846
Finantsvarad õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande:			
Võlakirjad	5	16 820 006	15 318 094
Võlakirjad korrigeeritud soetusmaksumuses		1 743 968	1 839 816
Viitlaekumised	7	17 042	16 037
Varad kokku		24 630 798	22 426 352

Kohustused ja fondi vara puhasväärtuses

Lühiajalised kohustused

Võlgnevus fondivalitsejale	8	10 491	10 946
Lühiajalised kohustused kokku		10 491	10 946
Kohustused kokku v.a osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuses		10 491	10 946

Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuses	6	24 620 307	22 415 406
Kohustused ja fondi vara puhasväärtuses kokku		24 630 798	22 426 352

Lisad lehekülgedel 10 kuni 25 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

1. 04. 2021

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Tulude ja kulude aruanne
(eurodes)

	Lisa	2020	2019
Tulud			
Intressitulu		74 386	54 794
Neto kasum/kahjum õiglasest väärtuse muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradest ja –kohustustest:			
Võlakirjadelt		196 709	343 243
Neto kasum/kahjum valuutakursi muutustest		-1 026	-1 106
Tulud kokku		270 069	396 931
Tegevuskulud			
Valitsemistasud	8	121 963	122 877
Tehingutasud		395	223
Muud tegevuskulud		2 126	3 144
Tegevuskulud kokku		124 484	126 244
Oodatav krediidikahju		19 957	-2 939
Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuse muutus		125 628	273 626

Lisad lehekülgedel 10 kuni 25 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

1. 04. 2021

Signature / allkiri .....
KPMG, Tallinn

Fondi puhasväärtuse muutumise aruanne
(eurodes)

		01.01.2020	01.01.2019
	Lisa	-31.12.2020	-31.12.2019
Fondi vara puhasväärtus aruandeperioodi alguses		22 415 406	20 422 138
Osakute märkimisel laekunud raha		6 541 636	5 441 050
Osakute lunastamisel tasutud raha		-4 462 363	-3 721 408
Osakuomanikele kuuluv fondi vara puhasväärtuse muutus		125 628	273 626
Fondi vara puhasväärtus aruandeperioodi lõpus	6	24 620 307	22 415 406
Ringluses olevate osakute arv aruandeperioodi lõpus		20 290 216	18 552 490
Osaku puhasväärtus aruandeperioodi lõpus	6	1.21341	1.20822

Lisad lehekülgedel 10 kuni 25 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

1. 04. 2021

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Rahavoogude aruanne*(eurodes)*

	2020	2019
Rahavood põhitegevusest		
Laekunud intressid	74 386	54 794
Saldeeritud finantsinvesteeringute ostud ja müügid	-1 211 961	-2 068 179
Saldeeritud tähtajaliste hoiuste laekumised ja väljaminekud	-95 520	-16 363
Makstud tegevuskulud	-124 939	-125 432
Neto rahavood põhitegevusest	-1 358 034	-2 155 180
Rahavood finantseerimistegevusest		
Osakute emiteerimisest laekunud	6 540 631	5 440 679
Osakute lunastuse eest tasutud	-4 462 363	-3 721 408
Neto rahavood finantseerimistegevusest	2 078 268	1 719 271
Rahavood kokku	720 234	-435 909
Raha ja raha ekvivalentide muutus	720 234	-435 909
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	963 559	1 400 574
Valuutakursside muutuse mõju	-1 026	-1 106
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	1 682 767	963 559

Lisad lehekülgedel 10 kuni 25 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

1. 04. 2021

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Raamatupidamise aruande lisad

Lisa 1 Üldine informatsioon

LHV Pensionifond XS (edaspidi: Fond) moodustati 26.03.2002. Fond investeerib vähemalt 90% varast investeerimisjärgu krediidireitinguga võlakirjadesse, reguleeritud turul kaubeldavatesse rahaturuinstrumentidesse, hoiustesse, peamiselt eelnimetatud varadesse investeerivate teiste investeerimisfondide osakutesse või aktsiatesse, tuletisinstrumentidesse, mille alusvaraks on eelnimetatud vara või võlakirja- või muud finantsindeksid, intressimäärad, valuuta või valuutakursid. Lisaks eelnevale võib fondi vara kuni 10% ulatuses investeerida muudesse võlakirjadesse, aktsiatesse, investeerimisfondide, sh aktsia- ja kinnisvarafondide aktsiatesse, osakutesse või osadesse, kinnisasjadest, rahaturuinstrumentidesse, hoiustesse, tuletisinstrumentidesse, väärtpaberitesse, mille alusvaraks on väärismetall või mille hind sõltub väärismetallist, ja muusse varasse. Fondi arvel võib anda ka laenu.

LHV Pensionifond XS fondivalitsejaks on AS LHV Varahaldus, asukohaga Tartu mnt. 2, Tallinn.

Koostatud raamatupidamise aruanne kajastab Fondi majandustegevust perioodil 01.01.2020 kuni 31.12.2020.

Raamatupidamise aruanne on koostatud eurodes.

Käesolev raamatupidamise aruanne on fondivalitseja juhatuse poolt heaks kiidetud 31.03.2021.

Lisa 2 Kokkuvõtte olulistest arvestuspõhimõtetest

2.1 Aruande koostamise alused

LHV Pensionifond XS raamatupidamise aruanne on koostatud vastavuses Rahvusvaheliste Finantsaruandluse Standarditega nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt (IFRS EU). Investeerimisfondide finantsaruandluse põhimõtted on sätestatud investeerimisfondide seaduses, raamatupidamise seaduses ning Rahandusministri määruses nr 8 „Nõuded avalikustamisele kuuluvate fondi aruannetele“ 18. jaanuarist 2017. Aruande koostamisel on arvesse võetud Investeerimisfondide seaduse § 54 lõike 11 alusel kehtestatud fondi vara puhasväärtuse määramise korda ning eelpool mainitud määruses toodud muid erisusi.

Fond on raamatupidamise aastaaruande koostamisel lähtunud lisaks IFRS-i nõuetest ka investeerimisfondide seaduses ja Rahandusministri määruses nr. 8 (Nõuded avalikustamisele kuuluvate fondi aruannetele) sätestatud nõuetest.

Uued finantsaruandlusestandardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutusid Fondile kohustuslikuks alates 1. jaanuar 2020 või hilisematel perioodidel ja mida Fond ei ole rakendanud ennetähtaegselt:

Finantsaruandluse kontseptuaalse raamistiku muudatused (rakendus 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Muudetud kontseptuaalne raamistik sisaldab uut peatükki mõõtmise kohta, juhiseid finantstulemuse raporteerimise kohta, täiendatud mõisteid ja juhiseid (nt kohustuse mõiste) ning selgitusi oluliste valdkondade rolli kohta finantsaruandluses, näiteks juhtkonna kätte usaldatud ressursside kasutamise hoolsus, konservatiivsus, mõõtmise ebakindlus. Muudatusel puudus oluline mõju ettevõtte finantsaruandele.

„Olulisuse mõiste“ – IAS 1 ja IAS 8 muudatused (rakendus 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; vastu võetud Euroopa Liidu poolt).

Muudatused selgitavad olulisuse mõistet ning seda, kuidas mõistet rakendada, kaasates mõistesse need juhised, mis seni olid kirjas muudes standardites. Samuti on täiendatud mõistega kaasnevaid selgitusi. Muudatuste tulemusena on olulisuse mõiste kõikides IFRS standardites järjepidev. Info on oluline, kui selle avaldamata jätmine, valesti avaldamine või varjamine võib mõistlikult eeldades mõjutada otsuseid, mida ettevõtte üldotstarbeliste finantsaruannete peamised kasutajad nende aruannete põhjal teevad. Uuel standardil puudus oluline mõju ettevõtte finantsaruandele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Fondile.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis on kehtivad 1. jaanuarist 2020 alanud aruandeperioodile, ei ole eeldatavasti olulist mõju fondile.

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad LHV Varahaldusele kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2021 või hilisematel perioodidel ja mida LHV Varahaldus ei ole rakendanud ennetähtaegselt:

„Finantsaruannete esitamine“ – IAS 1 muudatused (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2023 või hiljem; rakendatakse tagasiulatuvalt. Lubatud on varasem rakendamine). EL ei ole muudatusi veel heaks kiitnud.

Muudatustega selgitatakse, et kohustiste liigitamine lühi- või pikaajaliseks põhineb üksnes ettevõtte õigusel arveldamist aruandeperioodi lõpus edasi lükata. Ettevõtte õigus lükata arveldamist edasi vähemalt 12 kuud alates aruandekuupäevast ei pea olema tingimusteta, kuid sellel peab olema sisu. Klassifitseerimist ei mõjuta juhtkonna kavatsused ega ootused selle kohta, kas ja millal ettevõtte oma õigust kasutab. Muudatustega selgitatakse ka olukordi, mida peetakse kohustise tasumiseks.

Ettevõtte hinnangul ei avalda muudatused esmakordsel rakendamisel Ettevõtte raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Iga-aastased IFRSi edasiarendused 2018–2020 (Kohaldatakse aruandeperioodidele, mis algavad 1. jaanuaril 2022 või hiljem. Lubatud on varasem rakendamine). EL ei ole muudatusi veel heaks kiitnud.

IFRS-i edasiarendused (2018–2020) sisaldavad standardites tehtud muudatusi:

- IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ muudatustega selgitatakse, et hinnates, kas võlainstrumentide vahetamine olemasoleva laenuvõtja ja laenuandja vahel toimub oluliselt erinevatel tingimustel, sisaldavad koos rahavoogude diskonteeritud nüüdisväärtusega kaasatavad tasud ainult uute tingimuste sõlmimiseks laenuvõtja ja laenuandja vahel makstud või saadud tasusid (sisaldades ka laenuvõtja või laenuandja poolt teise osapoole nimel makstud või saadud tasusid).
- IFRS 16 „Rendilepingud“ muudatustega eemaldatakse illustreeriv näide number 13, mis tekitab praktikas nii rentniku kui ka rendileandja jaoks segadust seoses renditud vara parenduste kajastamisega. Muudatuse eesmärk on eemaldada segadust tekitav illustreeriv näide.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju fondile.

2.2 Juhtkonnapoolsed otsused ja hinnangud

Aruannete koostamine kooskõlas IFRS'iga eeldab fondivalitseja juhtkonnalt otsuste, eelduste ja hinnangute tegemist, mis mõjutavad arvestuspõhimõtete rakendamist ning varade, kohustuste, tulude ja kulude kajastamist. Kuigi hinnangute aluseks on nii juhtkonna parim teadmine kui faktid, võivad tegelikud tulemused hinnangutest erineda. Hinnanguid ja nende aluseks olevaid eeldusi vaadatakse üle järjepidevalt ning hinnangute muudatusi kajastatakse muudatuste tegemise aastal ning kõikidel järgnevatel aastatel, mida hinnangu muudatus mõjutab.

Korrigeeritud soetusmaksumus kajastatud finantsvarade (nõudmiseni ja lühiajalised hoiused krediidasutustes ning võlakirjad, mis ei oma turuosaliste hinnanoteeringut) osas on fondivalitseja juhtkond hinnanud 31.12.2020 seisuga oodatava krediidikahju suurust. Täpsem info toodud lisas 2.7 ja 3.3.

2.3 Välisvaluutapõhised tehingud

Arvestus- ja esitusvaluuta

Fondi raamatupidamise aruanne on koostatud eurodes. Fondi arvestusvaluuta on samuti euro.

Tehingud ja saldod välisvaluutas

Välisvaluutas toimuvad väärtpaperitehingud hinnatakse eurodesse tehingupäeva depoopanga viimase ostunoteeringuga. Välisvaluutat ning välisvaluutas fikseeritud varasid ja kohustusi hinnatakse eurodesse, võttes aluseks Fondi depoopanga hindamispäeva viimase ostunoteeringu. Välisvaluutas denomineeritud varade ümberhindamisest eurodesse tekkivad kasumid/kahjumid kajastatakse kasumiaruandes „Neto kasum/kahjum valuutakursi muutustest“.

2.4 Finantsvarade- ja kohustuste klassifikatsioon

Fond klassifitseerib finantsvarad ja finantskohustused järgnevasse kategooriatesse:

- finantsvarad õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande - soetamisel määratletud klassi õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande – aktsiad, investeerimisfondide osakud, võlakirjad, positiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumendid;
- finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses - raha ja raha ekvivalendid, tähtajalised hoiused, turuosaliste hinnanoteeringut mitteomavad võlakirjad, tehingupäevaga kajastatud tehingutest saadaolevad summad, intressi- ja dividendinõuded;
- finantskohustused õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande – negatiivse õiglase väärtusega tuletisinstrumendid;
- finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses - tehingupäevaga kajastatud tehingutelt maksta olevad summad, kohustused fondivalitseja ja depoopanga ees.

IFRS 9 kategooria	Klass (määratletud Fondis)	31.12.2020	31.12.2019
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	Nõuded krediidiasutustele	6 049 782	5 256 368
	Võlakirjad	1 743 968	1 839 816
Finantsvarad			
Finantsvarad õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	Kauplemise eesmärgil soetatud väärtpaperid	16 820 006	15 318 094
	Võlakirjad		

Arvele võtmine ja kajastamise lõpetamine

Fond võtab finantsvara või -kohustuse arvele siis, kui Fondist saab instrumendi lepinguline osapool. Tavapärasel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste või müüke kajastatakse tehingupäeval, ehk päeval, mil Fond on võtnud kohustuse kas vara osta või müüa.

Fond kajastab arvele võtmisel finantsvara või -kohustust selle õiglasel väärtuses, millele on lisatud või millest on maha arvatud finantsvara või -kohustuse puhul, mida ei kajastata õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande, tehingukulutused, mis on otseselt seotud finantsvara omandamise või finantskohustuse emiteerimisega, näiteks teenustasud. Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastavate finantsvarade ja -kohustuste tehingutasud kajastatakse kuluna kasumiaruandes.

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse kui õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõppevad või antakse üle ja kui Fond annab üle sisuliselt kõik riskid ja hüved. Finantskohustus (või finantskohustuse osa) eemaldatakse finantsseisundi aruandest siis ja ainult siis, kui see on kustutatud (s.o kui lepingus määratletud kohustus on täidetud, tühistatud või aegunud).

Edasine kajastamine

Finantsvarad: võlainstrumendid

Võlainstrumentide edasine kajastamine sõltub Fondi ärimudelilist finantsvarade haldamisel ning finantsvara rahavoogude lepingulistest tingimustest.

Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande: Varad, mis ei vasta soetusmaksumuse või õiglases väärtuses muutusega läbi koondkasumi kriteeriumile, kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Kasum või kahjum võlainstrumentidelt muutustega läbi kasumiaruande kajastatakse vastava perioodi, mil õiglase väärtuse muutus on toimunud, kasumiaruandes real Neto kasum/kahjum finantsvaradelt õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande. Sellised õiglase väärtuse kasumid ja kahjumid sisaldavad ka vastavatelt instrumentidelt teenitud lepingulisi intresse.

Korrigeeritud soetusmaksumus: Varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Nendest varadest saadav intressitulud kajastatakse finantstuludes sisemise intressimäära meetodil. Kajastamise lõpetamisel kajastatakse saadud kasum või kahjum kasumiaruandes muudes tuludes/kuludes. Valuutakursi kasumid ja kahjumid ning krediidikahjumid kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel.

Omakapitaliinstrumentid

Fond kajastab omakapitaliinstrumentid õiglases väärtuses. Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatud omakapitaliinstrumentidest saadud kasum või kahjum kajastatakse kasumiaruandes real Neto kasum/kahjum finantsvaradelt õiglases väärtuses muutusega läbi kasumiaruande.

Tuletisinstrumentid

Tuletisinstrumentid (valuutaforvardid) võetakse arvele õiglases väärtuses, arvestamata tehingukuludid tehingupäeval, edasine kajastamine toimub nende õiglases väärtuses. Juhul kui tuletisväärtpaberid on noteeritud aktiivsel turul, kasutatakse õiglase väärtusena turuväärtust. Vastasel juhul kasutatakse õiglase väärtuse leidmiseks hindamismeetodeid.

Need tehingud kajastatakse bilansis varana, kui nende turuväärtus on positiivne ning kohustusena, kui turuväärtus on negatiivne. Bilansis varade ja kohustuste õiglasi väärtusi tuletisinstrumentidel ei saldeerita. Tuletisinstrumentide arvestusel ei kasutata riskimaandamisarvestuse erireegleid.

Valuutaforvardite realiseerunud kasum ja realiseerimata tulu/kulu tuletisinstrumentide ümberhindlustest kajastatakse tulude ja kulude aruandes periooditulu ning -kuluna real „Neto kasum/kahjum õiglases väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande kajastatud finantsvaradest ja -kohustustest“.

2.5 Õiglase väärtuse hindamine

Õiglase väärtuse all mõeldakse väärtust, millega Fondi vara on võimalik müüa tehingust huvitatud ja Fondist sõltumatule osapoolle hindamispäeva seisuga. Väärtpaberibörsil kaubeldavate finantsvarade ja -kohustuste (näiteks aktsiad, fondid, võlakirjad, tuletisinstrumentid) puhul põhineb õiglase väärtus börsipäeva sulgemishinnal (close price). Fond kajastab kõiki investeeeringuid väärtpaberitesse õiglases väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande, välja arvatud need investeeeringud, mille õiglast väärtust ei ole võimalik leida. IFRS 13 „Õiglase väärtuse mõõtmine“ kohaselt börsil kaubeldavate finantsvarade ja -kohustuste õiglase väärtusena kasutatakse börsi sulgemishinda, kui see jääb ostu- ja müüginoteeringu vahele. Kui sulgemishind ei jää antud vahemikku, määrab fondivalitseja õiglase väärtusena hinna ostu- ja müügihinna vahel, mis kõige täpsemalt väljendaks konkreetse väärtpaberi õiglast väärtust.

Fondi varade väärtuse määramise aluseks on AS LHV Varahaldus juhatuse poolt kinnitatud „Investeeringufondide vara puhasväärtuse arvutamise reeglid“, millega määratakse reguleeritud turgudel kaubeldavate, reguleeritud turul mittekaubeldavate ja muude Fondi finantsvarade ja -kohustuste määramise põhimõtted.

Börsil kaubeldava investeeringufondi aktsia või osaku väärtus määratakse samamoodi nagu börsil kaubeldava aktsia väärtus. Börsil mittekaubeldava lepingulise fondi osaku väärtus määratakse viimase teadaoleva tagasivõtmishinna alusel või kui hind ei ole kättesaadav, siis fondi puhasväärtuse põhjal. Börsil kaubeldava võlaväärtpaberi väärtus määratakse vastavalt reguleeritud turu viimasele teadaolevale ostunoteeringule (last bid-price).

Kui instrumentide õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärset hinnata, võidakse neid kajastada soetusmaksumuses või määrab õiglase väärtuse fondivalitseja juhatus kasutades hindamismeetodeid. Fondivalitseja kasutab omapoolse õiglase väärtuse määramisel erinevaid hindamismeetodeid, mis hõlmavad sõltumatute osapoolte vahel hiljuti toimunud turutehinguid, viiteid teistele, ligikaudselt samasugustele instrumentidele, diskonteeritud rahavoo analüüsi ja optsoonide hindamise mudeleid ja muid hindamismeetodeid tuginedes võimalikult palju turuinfole ja võimalikult vähe firmapõhistele sisenditele.

2.6 Tasaarveldamine

Finantsvarasid ja –kohustusi tasaarveldatakse ja näidatakse bilansis netosummas ainult juhul, kui Fondil on selleks juriidiline õigus ning kavatsus need varad ja kohustused tasaarveldada või realiseerida samaaegselt. Fond ei ole aruande- ega võrreldaval perioodil varade ja kohustuste tasaarveldamist rakendanud.

2.7 Finantsvarade väärtuse langus

Kui Fondil on finantsvarasid, mida ei kajastata nende õiglases väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruandes, siis hinnatakse igal aruande kuupäeval, kas esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et varade väärtus võib tegelikkuses olla vähenenud võrreldes nende varade bilansilise väärtusega. Finantsvara väärtuse langemisele võivad viidata:

- väärtpaberi emitendi finantsraskused, viited emitendi võimalikule pankrotile
- väärtpaberi intressi- või põhiosamaksete maksmatajätmine või hilinevad maksmine
- finantsvara aktiivse turu kadumine
- teised olulised sündmused, mis võivad viidata varade väärtuse langusele.

Allahindluse nõuded põhinevad oodatava krediidikahjumi (ECL) mudelil. Oodatav krediidikahjum vähendab vara bilansilist väärtust, kahjumit kajastatakse tulude ja kulude aruandes. Krediidiriski ja ECL hindamine bilansipäeval on erapooletu ja tõenäosustega kaalutud ning sisaldab kogu saadaolevat informatsiooni, mis on asjakohane hinnangu tegemiseks – sh informatsiooni toimunud sündmustest, praegustest tingimustest ning mõistlikke prognoose tulevikusündmustest ja majandustingimustest. ECL arvutuste hindamisel kasutatakse nii mudeleid kui eksperthinnanguid.

Vastavalt IFRS 9 tugineb oodatav krediidikahju leidmine kolmele allahindlusfaasile.

- Toimivad varad (faas 1) – puuduvad märkimisväärsed krediitkvaliteedi halvenemise tunnused. Kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida järgneva 12 kuu jooksul (12 kuu ECL).
- Alatoimivad varad (faas 2) – krediidirisk on arvelevõtmisest alates oluliselt suurenenud. Kajastatakse kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida kogu tema eluea jooksul (eluea ECL).
- Mittetoimivad varad (faas 3) – maksejõuetus. Kajastatakse (täiendav) kahjum, mis eeldatavasti võiks tekkida kogu eluea jooksul.

ECL arvutatakse funktsioonina makseviivituse tõenäosusest (PD), kahjumäärast antud makseviivituse vm kahjujuhtumi tekkimise korral (LGD) ning suurusel antud hetkel (EAD).

2.8 Intressid

Intressitulud ja -kulud kajastatakse tulude ja kulude aruandes, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Sisemine intressimäär on määr, mis diskonteerib eeldatava rahavoo täpselt läbi finantsinstrumendi eeldatava eluea finantsvara bilansilise väärtuseni. Efektive intressimäära arvutamisel hindab Fond rahavooge, arvestades finantsinstrumendi kõiki lepingulisi tingimusi, kuid ei arvesta tulevase krediidikahjumeid. Intressitulu finantsvaradelt, mis on klassifitseeritud õiglases väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande, kajastatakse eraldi real „Intressitulu“.

2.9 Dividendid

Dividendid võetakse arvele esimesel päeval, mil aktsia kaupleb ilma dividendita (Ex-dividends date), arvestades välja kuulutatud dividendimäära, Fondi poolt omatavate aktsiate arvu aktsionäride nimekirja fikseerimise päeval ning rakendatavat maksumäära. Dividendinõue eemaldatakse aktivatest vastava rahasumma laekumisel Fondi.

Enammakstud maksud dividendidelt jäetakse aktivatena üles, kuni summad laekuvad Fondi. Dividenditulu finantsvaradelt, mis on klassifitseeritud õiglasel väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande, kajastatakse eraldi real „Dividenditulu“.

2.10 Viitlaekumised

Viitlaekumiste all kajastatakse üldiselt dividendinõuded (vt arvestuspõhimõte "Dividendid"), tekkepõhiselt arvestatud, kuid laekumata tulud, sh intressid ja intressi iseloomuga nõuded ning müügitehingud, mille väärtuspäev on hiljem kui bilansipäev.

2.11 Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendid all kajastatakse nõudmiseni hoiuste saldod pangakontodel, üleöhoiuste saldod ning kuni 3-kuulisi tähtajalisi hoiuseid.

Üleöhoiustelt laekunud intressid kajastatakse tulude ja kulude aruandes real „Intressitulu“.

2.12 Tähtajalised hoiused

Tähtajaliste hoiuste all kajastatakse krediidasutustes hoitavaid hoiuseid. Vastavalt investeerimisfondide seadusele võib avatud avalik Fond investeerida krediidasutuste hoiustesse tähtajaga kuni 12 kuud. Tähtajalistelt hoiustelt arvestatud kuid hindamispäevaks laekumata intressid kajastatakse bilansis real „Tähtajalised hoiused“ ning tulude ja kulude aruandes real „Intressitulu“.

2.13 Investeerimisfondi puhasväärtuse arvutamine

Fondi vara puhasväärtus määratakse kindlaks lähtudes investeerimisfondide seadusest, Rahandusministri kehtestatud Investeerimisfondide vara puhasväärtuse määramise korrast, AS LHV Varahaldus (fondivalitseja) sisemistest protseduurireeglitest ja Fondi tingimustest.

Fondi vara puhasväärtuse (NAV) määramiseks arvutatakse välja Fondi koguvarade turuväärtus ning lahutatakse sellest Fondi kohustused. Osaku puhasväärtus saadakse kogupuhasväärtuse jagamisel ringluses olevate osakute arvuga.

2.14 Valitsemistasu

Valitsemistasu on fondivalitsejale makstav tasu Fondi valitsemise eest. Valitsemistasu määr on 0,9% aastas Fondi varade turuväärtusest. Valitsemistasu määr vähendatakse vastavalt õigusaktides sätestatud. Vähendamise ulatus sõltub fondivalitseja valitsetavate kõigi kohustuslike pensionifondide vara väärtuse summast. Valitsemistasu vähendamise alampiirmäär on maksimaalselt 0,4%. Valitsemistasude määrasid vähendatakse iga kalendriaasta 1. veebruarist alates, kusjuures Valitsemistasu määr vähendav kordaja leitakse kord kalendriaastas kohustuslike pensionifondide 1. jaanuarile järgneva teise tööpäeva vara väärtuse seisuga ja määratakse täpsusega vähemalt kaks kohta pärast koma. Kohaldatav valitsemistasu määr on toodud fondivalitseja veebilehel.

Kohaldatav valitsemistasu oli perioodil 1.02.2016 kuni 31.01.2017 0,71766%, perioodil 01.02.2017 kuni 31.01.2018 0,62802%, perioodil 01.02.2018 kuni 31.01.2019 0,585%, perioodil 01.02.2019 kuni 31.01.2020 0,576%, perioodil 01.02.2020 kuni 31.01.2021 0,504% ning alates 01.02.2021 on kohaldatav valitsemistasu määr 0,486%.

Valitsemistasu arvestatakse Fondi varade turuväärtusest maha igapäevaselt ning makstakse välja hiljemalt aruandekuule järgneva kuu viimasel pangapäeval.

2.15 Tehingutasud

Tulude ja kulude aruandes on real „Tehingutasud“ all kajastatud Fondi arvel tehtavate tehingutega vahetult seotud ülekandekulud ja teenustasud.

2.16 Osakute märkimine

Osakute märkimine toimub vastavalt Fondi emissiooniprospetsis kirjeldatud tingimustele. Alates 1. juunist 2009 kuni 2009. aasta lõpuni peatati maksed pensionifondidesse. Kuni 30. novembrini 2009 oli II sambaga liitunudel

võimalik esitada avaldus jätkamaks 2010. aastast II samba makseid vabatahtlikult. Isikutel, kes avaldust ei esitanud, olid II samba maksed peatatud ka 2010. aastal, taastudes 2011. aastast 50% ulatuses ning jätkudes aastast 2012 tavapärase süsteemi alusel. Isikutele, kes jätkasid vabatahtlikult 2% maksmist II sambasse, oli aastatel 2014 kuni 2017 riigi panus varasema 4% asemel 6%. 2013. aastal oli võimalik esitada maksete töstmise avaldus, mille puhul olid inimese ja riigi maksed aastatel 2014 kuni 2017 vastavalt 3% ja 6%. Alates 01.01.2018 kuni 30.06.2020 olid II samba pensionimaksud isikutel 2% ja riigil 4%.

Alates 01. juulist 2020 kuni 31. augustini 2021 on teise sambasse sotsiaalmaksu arvelt tehtavad 4% sissemaksed peatatud. 2020. aasta oktoobrikuu jooksul sai esitada sissemaksete ajutise katkestamise avaldust, millega peatatakse ka oma palgalt 2% kogumispensioni makse tegemised vastaval perioodil. Nendele, kes jätkavad oma 2% makseid ajal, mil sotsiaalmaksu arvelt 4% teise sambasse ei maksta, see 4% hiljem kompenseeritakse. Aastate 2023–2024 jooksul tehakse nendele inimestele teise sambasse riigi poolt täiendavad kanded. Kompenseeritava summa suurus sõltub sellest, kui palju sissemaksete ajutise katkestamise ajal inimene teise sambasse sissemaksed tegi: igauhele makstakse tema teise sambasse kaks korda nii palju, kui ta nimetatud ajavahemikul ise sisse maksis pluss saamatajäänud tootlus keskmise pensionifondi tootluse ehk EPI indeksi järgi arvutatuna. Alates 01.09.2021 on taas II samba pensionimaksud isikutel 2% ja riigil 4%.

2.17 Osakute vahetamised, väljamaksud osakuomanikele, märkimis- ja tagasivõtmistasu

Osakuomanikul on õigus vahetada Osakud teise kohustusliku pensionifondi osakute vastu, kui vahetamine ei ole õigusaktide alusel keelatud. Pensionifondi vahetamisel Osakuomanikule väljamakseid ei tehta. Osakute vahetamisel makstakse Osakuomaniku arvel tagasivõtmistasu.

Väljamaksud pensionifondist toimuvad vastavalt kogumispensionide seaduse 2. peatüki 8. jaos sätestatule. Osakuomanikul tekib õigus kohustusliku kogumispensioni väljamaksetele vanaduspensioniiikka jõudmisest arvates. Sõltuvalt kogutud osakute väärtusest on osakuomanikul õigus sõlmida kogumispensioni saamiseks kindlustusandjaga pensionileping, leppida pensionifondivalitsejaga kokku fondipension või taotleda ühekordset väljamakset pensionifondist.

Alates 01.01.2021 on võimalik peatada sissemaksed kogumispensioni teise sambasse või teisest sambast üldse täielikult väljuda. Mõlemal juhul on tagajärjeks II sambast vähemalt järgmised 10 aastat eemale jäämine. Kui esitatud II sambast väljumisavaldust on võimalik tühistada käimasoleval avalduste esitamise neljakuulisel perioodil (detsember-märts; aprill-juuli; august-november) ja ka väljumisavalduse esitamisele järgneval neljakuulisel perioodil, siis maksete peatamise avaldust saab tühistada vaid käimasoleval neljakuulisel avalduste esitamise perioodil. II sambast väljumisel tehakse väljamakseid 3x aastas – detsembrist märtsini väljumisavalduse esitanutele septembri esimesel tööpäeval, aprillist juulini väljumisavalduse esitanutele jaanuari esimesel tööpäeval ja augustist novembrini väljumisavalduse esitanutele mai esimesel tööpäeval. Pensionärid ja eelpensionärid saavad II sambast väljumisel raha kätte soodsama maksumääraga juba järgmise kuu keskpaigas.

Aastast 2010 ei võta fondivalitseja osakute väljalaskmisel väljalasketasu. Osakute tagasivõtmistasu piirmäär oli kuni 31.01.2017 1% osaku puhasväärtusest, kuid alates 01.02.2017 osaku tagasivõtmistasu ei võeta.

Lisa 3 Finantsriskide juhtimine

Fond investeerib oma vara vastavalt Fondi investeerimiseesmärkidele erinevatesse väärtpaberitesse, tuletisinstrumentidesse, hoiustesse.

Fondi investeerimisega kaasnevad mitmesugused riskid, mis võivad mõjutada investeeringu tootlust. Fondi minevikutootlus ei tähenda lubadust Fondi järgmiste perioodide tulude kohta. Fondi investeerimispoliitikat tulenevalt võib osaku puhasväärtus kõikuda. Fond võib teenida nii kasumit kui ka kahjumit. Investor peaks arvestama sellega, et tulevikus ei pruugi ta Fondist tagasi saada kogu sinna investeeritud summat. Mida lühem on investori investeeringu kestus Fondis, seda tõenäolisem on kaotuse võimalus.

Fondijuht investeerib Fondi vara vastavalt Fondi investeerimiseesmärkidele, arvestades seejuures Investeerimisfondide seaduse ja Fondi tingimustega seatud investeerimispiiranguid. Investeerimisliimitidest kinnipidamist jälgitakse igapäevaselt, investeerimispiirangute ületamise korral võtab fondijuht ette meetmed nende likvideerimiseks.

Fondi investeerimispoliitikast tulenevalt on Fond avatud järgmistele riskidele:

tururisk

krediidirisk

likviidsusrisk

kapitalirisk

3.1 Tururisk

Tururisk väljendab potentsiaalset kahju, mis võib tekkida finantsinstrumentide tulevaste rahavoogude õiglase väärtuse muutusest tulenevalt muutustest intressimäärades, valuutakurssides ja aktsiahindades.

Tururiski vähendamiseks hajutatakse investeringuid erinevate emitentide, riikide ja piirkondade vahel ning võidakse kasutada tuletisinstrumente.

Väärtpaberiturgudel toimuvat jälgitakse igapäevaselt. Turusituatsioonide muutumisel võidakse vajadusel investeringutes teha muudatusi, näiteks muuta võlakirjade osakaalu Fondi koguinvesteeringutes või asendada osa võlakirju teist tüüpi võlakirjadega jne.

Fondi investeringud aruandepäeva seisuga on toodud Investeeringute aruandes.

Intressimäära risk

Intressimäära risk tuleneb võimalusest, et muutused intressimäärades mõjutavad tuleviku rahavoogusid või finantsinstrumendi õiglast väärtust. Suurem osa intressiriskist tuleneb investeringutest võlainstrumentidesse.

Tabelis esitatud tundlikkuse analüüs näitab põhjendatud võimalike intressimäärade muutuste mõju Fondi kasumlikkusele tulenevalt kahest aspektist:

- aruandeperioodi lõpu seisuga hoitavate ujuva intressimääraga finantsinstrumentide (võlakirjad) neto intressitulu aastane muutus;
- aruandeperioodi lõpu seisuga hoitavate fikseeritud intressimääraga finantsinstrumentide (raha ja raha ekvivalendid, tähtajalised hoiused ja võlakirjad) õiglase väärtuse aastane muutus.

Intressimäärade muutuse mõju tulude ja kulude aruandele	Muutus baaspunktides	Intressitulu muutus (EUR)	Õiglase väärtuse muutus (EUR)
31.12.2020			
EUR	+/- 20	+/- 33 860	+/- 122
USD	+/- 20	+/- 489	+/- 0
31.12.2019			
EUR	+/- 20	+/- 31 543	+/- 201
USD	+/- 20	+/- 534	+/- 0

Järgnev tabel analüüsib Fondi avatust intressiriskile. Fondi intressiteenivad varad on kajastatud põhisummades ja kategoriseeritud järgmise intressi ümberhindamise järgi. Summad tabelis on esitatud eurodes.

	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku põhisummades	Turumuutuste mõju ja kogunenud intress	Allahindlused	Kokku
31.12.2020								
Varad								
Raha ja raha ekvivalendid ning tähtajalised hoised	3 386 898	2 684 197	0	0	6 071 096	0	-21 314	6 049 782
Võlakirjad õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande	884 000	3 761 000	9 523 479	1 821 000	15 989 479	830 527	0	16 820 006
Võlakirjad korrigeeritud soetusmaksumuses	0	0	602 550	1 140 000	1 742 550	4 024	-2 606	1 743 968
Kokku	4 270 898	6 445 197	10 126 029	2 961 000	23 803 125	834 551	-23 920	24 613 756

	Kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku põhisummades	Turumuutuste mõju ja kogunenud intress	Allahindlused	Kokku
31.12.2019								
Varad								
Raha ja raha ekvivalendid ning tähtajalised hoised	3 442 044	1 814 324	0	0	5 256 368	0	-3 963	5 252 405
Võlakirjad õiglasest väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande	1 820 000	1 287 980	8 576 391	2 720 000	14 404 371	913 723	0	15 318 094
Võlakirjad korrigeeritud soetusmaksumuses	0	0	0	1 835 250	1 835 250	4 566	0	1 839 816
Kokku	5 262 044	3 102 304	8 576 391	4 555 250	21 495 989	918 289	-3 963	22 410 315

Valutarisk

Valutarisk on risk, et finantsinstrumendi väärtus muutub tulenevalt muutustest valuutakursides. Fond kasutab valutariski maandamiseks tuletisinstrumente. Avatud valuutaposisiooni jälgib fondijuht igapäevaselt. Vastavalt Fondi tingimustele võib Fond hoida avatud valuutaposisiooni maksimaalselt 25% Fondi vara väärtusest. Erinevates valuutades nomineeritud varad ja kohustused on tabeli veergudes toodud eurodes vastavalt bilansipäeval kehtinud vahetuskursile. Fondil on finantskohustused ainult eurodes.

Avatud valuutaposisioonide kontsentreerumine

31.12.2020	EUR	USD	Kokku
Valuutariski kandvad varad			
Raha ja raha ekvivalendid	1 671 765	11 002	1 682 767
Tähtajalised hoiused	4 367 015	0	4 367 015
Võlakirjad õiglases väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande	16 560 308	259 698	16 820 006
Võlakirjad korrigeeritud soetusmaksumuses	1 743 968	0	1 743 968
Viitlaekumised	17 042	0	17 042
Valuutariski kandvad varad kokku	24 360 098	270 700	24 630 798
Valuutariski kandvad kohustused			
Muud kohustused	-10 491	0	-10 491
Valuutariski kandvad kohustused kokku	-10 491	0	-10 491
Avatud valuutaposisioon	24 349 607	270 700	24 620 307

31.12.2019	EUR	USD	Kokku
Valuutariski kandvad varad			
Raha ja raha ekvivalendid	963 559	0	963 559
Tähtajalised hoiused	4 288 846	0	4 288 846
Võlakirjad õiglases väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande	15 032 688	285 406	15 318 094
Võlakirjad korrigeeritud soetusmaksumuses	1 839 816	0	1 839 816
Viitlaekumised	16 037	0	16 037
Valuutariski kandvad varad kokku	22 140 946	285 406	22 426 352
Valuutariski kandvad kohustused			
Muud kohustused	-10 946	0	-10 946
Valuutariski kandvad kohustused kokku	-10 946	0	-10 946
Avatud valuutaposisioon	22 130 000	285 406	22 415 406

Järgnev tundlikkuse analüüs esitab põhjendatud võimalike muutuste mõju tulude ja kulude aruandele valuutades, milles Fondil on olulised finantsvarad aruandeperioodi lõpu seisuga. Tabelis esitatud summad on eurodes.

Mõju tulude ja kulude aruandele	Kursimuutus	2020	Kursimuutus	2019
USD kurss	+/- 10%	+/- 27 070	+/- 10%	+/- 28 541

3.2 Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on võimalus, et turu madala likviidsuse tõttu ei ole Fond võimeline ostma või müüma väärtpapereid soovitud hinnatasemel ning seetõttu ei ole võimalik järgida Fondi investeerimispoliitikat ja/või ei saa rahuldada kõiki osakute lunastusnõudeid õigel ajal, seda eriti olukorras, kus mitmeid suuri lunastusordereid on kogunenud samaaegselt.

Likviidsusrisk võib samuti suureneada tururiski ja krediidiriski suurenemisega raskes turuolukorras, näiteks majanduslanguse korral.

Fond juhib likviidsusrisiki järgmiste kriteeriumite alusel:

- Fond investeerib valdavalt turukõlblikesse väärtpaberitesse, mis on kergesti realiseeritavad;
- Fond võib investeerida maksimaalselt 30% Fondi vara väärtusest turul mittekaubeldavatesse võlakirjadesse;
- Osakute vahetamine toimub 3 korda aastas, mille jaoks on Fondil piisavalt aega likviidsuspositsiooni parandada.

Investeeringud on jaotatud likviidseteks ja ebalikviidseteks fondivalitseja sisemise hinnangu alusel vastavalt sellele, kui kiiresti on instrumenti võimalik õiglase hinnaga võõrandada. Likviidseks on loetud instrumendid ja positsioonid, mille võõrandamine võtab fondivalitseja hinnangul aega kuni kolm pangapäeva. Ebalikviidset instrumendid on omakorda jaotatud kaheks - instrumendid, mida on võimalik fondivalitseja hinnangul võõrandada õiglase hinnaga kuni 2 nädala jooksul ning instrumendid, mida ei ole.

Fondi finantsvarad kogusummas 22 572 039 eurot (2019. a: 19 851 120 eurot) on fondijuhi hinnangul likviidsed, kuna Fondi positsiooni on võimalik kuni 3 börsipäevaga turutingimustel realiseerida.

Alljärgnevas tabelis on toodud mittelikviidsete väärtpaberite info, mille realiseerimine võib võtta rohkem kui 2 nädalat:

Mittelikviidsed väärtpaberid	31.12.2020	31.12.2019
Võlakirjad		
ALTUMG 1.3% 17/10/24	301 694	305 955
Eesti Energia 4.5% 18/11/20	0	418 515
Riigi Kinnisvara 1.61% 09/06/27	800 036	800 036
Siauli Bankas 23/12/29	340 458	340 457
Transpordi Varahaldus 2.85% 18/04/25	606 080	699 323
Kokku	2 048 268	2 564 286

Fondil ei ole kindla lunastustähtajaga finantskohustusi, mistõttu ei ole siinkohal esitatud ka Fondi kohustuste ja nende kohustuste katteks hoitavate varade struktuuri tähtaegade lõikes. Fondi bilansipäeva finantskohustuste maksetähtajad on kuni 1 kuu, kuid tulenevalt Fondi likviidsete finantsvarade mahust suudab Fond finantskohustusi täita.

3.3 Krediidirisk

Krediidirisk on võimalik kahju, mille võib põhjustada finantsinstrumenti vastaspoole võimetus oma kohustusi täita. Fond järgib sisemisi protseduureegleid vastaspoolte valimisel ning fondijuht jälgib regulaarselt vastaspoolte krediitdireitinguid, uudisvoogu ja finantsaruandeid. Fondijuht esitab kord kuus mitte-kvantitatiivsete riskide ülevaate riskijuhtimise üksusele ja juhatusele, mis sisaldab ka vastaspooltega toimunud olulisi sündmusi.

Korrigeeritud soetusmaksumuses hinnatud finantsvaradele leitakse allahindlus, mis baseerub oodatava krediidiriski (ECL) mudelil. ECL mudeli eesmärgiks on arvutada 12 kuu ja eluea oodatav krediidikahjum vastavalt finantsvara allahindlusfaasile. IFRS 9 kehtestab kolme-faasilise mudeli väärtuse languse määramiseks vastavalt krediidikaliteedi muutusele peale esmast arvelevõtmist. Finantsinstrument, mis ei ole esmasel kajastamisel krediidikahjumiga, klassifitseeritakse Faasi 1 ning ECL mõõdetakse summas, mis on võrdne 12-kuulise osaga kogu oodatava eluea krediidikahjumist. Kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine alates esmasest arvelevõtmisest, klassifitseeritakse finantsinstrument Faasi 2, aga ei loeta veel allahinnatuks. Juhul kui finantsinstrument on krediidikahjumiga, liigitatakse see Faasi 3. Faasi 2 ja 3 kuuluvate instrumentide puhul arvutatakse ECL kogu nende eluea jooksul oodatava krediidikahjumi põhjal. Aruandekuupäeva seisuga liigituvad kõik korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad Faasi 1.

Finantsinstrumenti krediidirisk loetakse oluliselt suurenekuks kui kas vastaspoole sisemine krediitdireiting muutub rohkem kui fikseeritud piirmäär (2 ühikut) või rikub vastaspool olulise tähtsusega lepingutingimusi. Sellistel juhtudel liigub instrument Faasi 2.

Kasutatud ECL mudel järgib marginaalkahjumite summa lähenemist, kus ECL arvutatakse marginaalkahjumite summana, mis ilmnevad igas ajaperioodis (kuus) aruandekuupäevast alates. Marginaalkahjumid tulenevad individuaalsetest riskiparameetritest (PD, LGD, EAD), mis prognoosivad võlgnevuse jääke ja kahjumeid maksejõuetuse puhul ning iga perioodi maksejõuetuse tõenäosust.

ECL arvutused põhinevad järgmistel komponentidel:

- Maksejõuetuse tõenäosus (PD) on hinnang, kui suure tõenäosusega kindlaksmääratud aja jooksul instrument muutub maksejõuetuks.
- Võlgnevuse suurus maksejõuetuse hetkel (EAD) on hinnang tulevikus maksejõuetuse tekkimise hetkel kehtivale eeldatavale nõudesummale, mis võtab arvesse aruandekuupäevale järgneva oodatavaid muutusi, sh põhiosa ja intressimaksud.
- Kahjumäär maksejõuetuse korral (LGD) on hinnang maksejõuetusest tingitud kahjule. See põhineb saadaolevate rahavoogude ja oodatavate rahavoogude vahele. LGD kajastatakse protsendina EAD-st.
- Diskontomäär kasutatakse oodatava kahjumi diskonteerimiseks nüüdisväärtusele aruandekuupäeva seisuga.

Igale korrigeeritud soetusmaksumuses hinnastatavale finantsvarale leitakse krediidiriting, kasutades sisemist reitingumudelit. Antud reitingumudel seob vastaspoole finantsseisu ja äririski hinnangu võimaliku maksejõuetuse tõenäosusega. Krediidiriski mudelist saadud 12 kuu PD rekaliibreeritakse tulevikku vaatavaks 12 kuu hinnanguks arvestades vastavaid makrosenaariume. Vastavad makrosenaariumid, mida mudelis kasutatakse indeksite kujul, sisaldavad hinnangut olemasolevale majanduskeskkonnale. Kasutades maksejõuetuse kõverat, konverteeritakse saadud 12 kuu PD hinnang eluea PD-ks selliselt, et tulemuseks on konkreetse finantsinstrumendi oodatav maksejõuetus igal tulevasel ajahetkel kuni oodatava eluea lõpuni. Arvestades makrosenaariumite indekseid, saadakse kõik tulevased PD-d kõikidele makromajanduslikele stsenaariumitele.

Maksejõuetusel tekkiv kahjumäär (LGD) arvutatakse vastava tagatise hinnangulise kiirrealiseerimisväärtuse põhjal. LGD mudelis arvestatakse tagatiseks nii võlakirja tingimustes fikseeritud tagatised kui ka kaudsed tagatised (nt riigi vahendid). Arvestades makromajanduslike stsenaariumitega, saadakse igale allahindlusstsenaariumile vastavad LGD määrad.

Tulevikku vaatava informatsiooni lisamiseks ECL mõõtmiseks, arvutatakse tõenäosusega kaalutud ECL summa vastavalt kolmele allahindlusstsenaariumile (baas, positiivne ja negatiivne). Majandusliku stsenaariumite kaalud seisuga 31.12.2018 on järgmised: baasstsenaarium 65%, negatiivne stsenaarium 25% ja positiivne stsenaarium 10%.

Matemaatiliselt võrdub oodatav krediidikahju vastava ajaperioodi (12 kuud või eluea) PD, LGD, EAD ja diskontomäärade korrutiste summaga, arvestades konkreetsete majanduslike stsenaariumite tõenäosusi.

$$ECL = p_{baas} \cdot ECL_{baas} + p_{pos} \cdot ECL_{pos} + p_{neg} \cdot ECL_{neg} \quad \text{jä} \quad ECL_T = \sum_t PD_t \cdot LGD_t \cdot EAD_t \cdot d_t,$$

kus:

ECL_T – ajaperioodi T (12 kuud või eluea) ECL, leitakse iga stsenaariumi kohta ($ECL_{baas}, ECL_{pos}, ECL_{neg}$);

PD_t – maksejõuetuse tõenäosus kuu t puhul, leitakse igale stsenaariumile;

LGD_t – oodatav kahjumäär kuu t puhul, leitakse igale stsenaariumile;

EAD_t – laenujääk kuu t seisuga;

d_t – diskontomäär;

$p_{baas}, p_{pos}, p_{neg}$ – vastava stsenaariumi tõenäosused.

Fond järgib krediidiriski juhtimisel õigusaktides ja Fondi tingimustes välja toodud piiranguid. Järgitavateks piiranguteks on:

- Fondi võlakirjakontsentratsioon ühe emitendi kohta sõltub emitendi tüübist: vastavate keskvalitsuste või rahvusvaheliste organisatsioonide poolt emiteeritud võlakirjadesse maksimaalselt 35% Fondi vara väärtusest; muude emitentide puhul 10% Fondi vara väärtusest;
- Fond võib hoiustada ühe krediidasutuse hoiustesse maksimaalselt 20% Fondi vara väärtusest.

Tabelis on välja toodud Fondi maksimaalne avatus krediidiriskile, lähtuvalt instrumentide bilansilistest väärtustest. Fondis ei ole ühtegi võlakirja, mis oleks ületähtaegne oma põhiosa või intressimaksetega. Fond ei ole pantinud oma finantsvara.

	31.12.2020	31.12.2019
Raha ja raha ekvivalendid ning tähtajalised hoised	6 049 782	5 252 405
Viitlaekumised	17 042	16 037
Võlakirjad õiglasest väärtusest läbi tulude ja kulude aruande	16 820 006	15 318 094
Võlakirjad korrigeeritud soetusmaksumuses	1 743 968	1 839 816
Kokku	24 630 798	22 426 352

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastavate finantsvarade (võlakirjad ja tähtajalised hoised) jaotus sisemise reitingu järgi koos oodatava krediidikahjuga.

31.12.2020	Reiting	Turväärtus	12 kuu ECL	Kogu ECL	Kokku
madal krediidirisk	4	0	0	0	0
madal krediidirisk	5	2 040 799	-4 069	0	2 036 730
madal krediidirisk	6	2 487 771	-2 813	0	2 484 958
keskmine krediidirisk	7	0	0	0	0
keskmine krediidirisk	8	1 000 253	-16 144	0	984 109
kõrgendatud krediidirisk	9	606 080	0	-893	605 187
kõrge krediidirisk	10	0	0	0	0
Kokku		6 134 903	-23 026	-893	6 110 984

31.12.2019	Reiting	Turväärtus	12 kuu ECL	Kokku
madal krediidirisk	4	0	0	0
madal krediidirisk	5	1 839 816	0	1 839 816
madal krediidirisk	6	1 604 241	0	1 604 241
keskmine krediidirisk	7	2 688 568	-674	2 687 894
keskmine krediidirisk	8	0	-3 289	-3 289
kõrgendatud krediidirisk	9	0	0	0
Kokku		6 132 625	-3 963	6 128 662

Standard & Poor's / Moody's reitingute lõikes jagunevad Fondi investeringud börsil noteeritud võlakirjadesse:

	31.12.2020	31.12.2019
AAA / Aaa	14.76%	10.72%
AA / Aa2	17.48%	8.54%
AA- / Aa3	11.36%	10.75%
A+ / A1	5.73%	7.02%
A / A2	15.41%	17.22%
A- / A3	3.71%	10.29%
BBB+ / Baa1	14.21%	14.68%
BBB / Baa2	6.98%	7.24%
BBB- / Baa3	2.79%	4.80%
Reitinguta	7.57%	8.74%
Kokku	100.00%	100.00%

Raha ja depositide krediidirisk on marginaalne kuna nõudmiseni kontol olev raha asub depoopangas, mille krediidireiting on A+ (Standard&Poor's) ning depositide sõlmimisel oleme lähtunud eelkõige vastaspoolte usaldusväarsusest (Moody's krediidireitingud Ba2, Baa3 ja NR).

3.4 Riski kontsentratsioon

Riski kontsentratsioon on liigne sõltuvus ühest konkreetselt mõjurist. Kontsentratsiooniriski vähendamiseks hajutatakse Fondi investeringuid erinevate piirkondade ja sektorite vahel.

Regioonide lõikes jagunevad Fondi finantsvarad järgnevalt:

	31.12.2020	31.12.2019
Baltikum	49.42%	51.26%
Euroopa	28.58%	24.68%
Euroopa arenevad turud	11.54%	12.36%
Põhja-Ameerika	5.85%	6.49%
Lähis-Ida	1.05%	1.27%
Vaikse ookeani piirkond	3.56%	3.94%
Kokku	100.00%	100.00%

Sektorite lõikes jagunevad Fondi finantsvarad järgnevalt:

	31.12.2020	31.12.2019
Raha ja raha ekvivalendid	24.59%	23.45%
Finantssektor	33.65%	32.35%
Valitsus	30.64%	24.98%
Materjalid	0%	1.38%
Telekommunikatsiooniteenused	0%	2.97%
Kommunaalteenused	11.12%	14.87%
Kokku	100.00%	100.00%

Lisa 4 Kapitali juhtimine

Fondi kapital koosneb tema netovaradest (vt lähemalt Lisa 6 Fondi puhasväärtuse võrdlusaruanne) ehk Fondi osakute emiteerimisest saadud rahast ja Fondi kasumist. Fondi kapital muutub regulaarselt tulenevalt uute osakute emiteerimisest ning kolm korda aastas on Fondi osakuomanikel võimalus fonde vahetada ja Fondist väljuda. Fondijuht monitorib oodatavaid raha sisse ja väljavoo eesmärgiga tagada piisav likviidsuspuhver osakute lunastuseks (vt ka lisa 3.2).

Lisa 5 Finantsvarade ja -kohustuste õiglase väärtus

Fondi finantsvarade ja -kohustuste bilansiline väärtus vastab valdavalt nende õiglasele väärtusele, arvestades kasutatavate hindamistehnikate erisusi. Õiglases väärtuses mõõdetavate varade hierarhiast tulenevalt kasutatavast hindamistehnikast annab ülevaate järgnev tabel:

31.12.2020	1. tase	2. tase	3. tase	Kokku
Võlakirjad	16 820 006	0	0	16 820 006
Finantsvarad kokku	16 820 006	0	0	16 820 006

31.12.2019	1. tase	2. tase	3. tase	Kokku
Võlakirjad	15 318 094	0	0	15 318 094
Finantsvarad kokku	15 318 094	0	0	15 318 094

Fond kajastab kauplemiseks hoitavaid finantsvarasid õiglases väärtuses muutusega läbi tulude ja kulude aruande. Raha ja raha ekvivalendid, tähtajalised hoised ning noteerimata võlakirjad, mis ei ole aktiivsel turul kaubeldavad, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Fond kategoriseerib finantsinvesteeringud sõltuvalt nende ümberhindlusest kolmele eri tasemele:

1. tase – finantsinvesteeringud, mida hinnatakse börsil või muul aktiivsel turul noteeritud hinnas
2. tase – finantsinstrumendid, mida hinnatakse hindamistehnikatega, mis põhinevad jälgitavatel sisenditel (sarnaste tehingute kursid ja intressikõverad)
3. tase – finantsinstrumendid, mille ümberhindluseks kasutatavad hindamistehnikad põhinevad mittejälgitavatel sisenditel (näiteks diskonteeritud rahavoogude meetod)

Aktiivsel turul kaubeldavate väärtpaperite väärtuseks loetakse viimane teadaolev sulgemishind reguleeritud turul, mis enamikel juhtudel langeb ostu- ja müüginoteeringu vahele. Fondivalitseja juhtkonna hinnangul ei erine korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarade õiglane väärtus oluliselt nende bilansilisest väärtusest, kuna finantsvarad on lühiajalised (raha ja raha ekvivalendid, kuni 12-kuulised tähtajalised hoised ning viitlaekumised) või investeeringud on soetatud bilansipäeva lähedal ja turutingimustel (noteerimata võlakirjad).

Lisa 6 Fondi puhasväärtuse võrdlusaruanne

tegevuse algus: juuni 2002. a

	Fondi puhasväärtus	Osaku puhasväärtus		Fondi puhasväärtus	Osaku puhasväärtus
31.12.2002	678 034	0.66085	31.12.2012	7 822 105	1.09311
31.12.2003	835 584	0.67363	31.12.2013	9 236 136	1.09913
31.12.2004	1 070 017	0.69728	31.12.2014	12 092 836	1.15975
31.12.2005	771 172	0.72412	31.12.2015	16 516 253	1.17423
31.12.2006	923 371	0.75718	31.12.2016	20 369 287	1.19156
31.12.2007	1 097 549	0.76183	31.12.2017	20 762 708	1.18713
31.12.2008	1 156 870	0.74952	31.12.2018	20 422 138	1.19221
31.12.2009	1 437 685	0.92370	31.12.2019	22 415 406	1.20822
31.12.2010	1 652 356	0.98786	31.12.2020	24 620 307	1 21341
31.12.2011	2 588 283	0.99789			

Lisa 7 Viitlaekumised

Viitlaekumistena on kajastatud laekumata raha osakute lunastamisest summas 17 042 eurot. Seisuga 31.12.2019 olid laekumata raha osakute lunastamisest summas 16 037 eurot.

Lisa 8 Seotud osapooled

Seotud osapoolteks käesoleva aruande mõistes loetakse fondivalitsejat AS LHV Varahaldus ning teisi fondivalitseja poolt valitsetavaid investeerimis- ja pensionifonde ning fondivalitsejaga samasse konsolideerimisgruppi kuuluvaid ettevõtteid. LHV Pensionifond XS maksab igakuiselt valitsemistasu fondivalitsejale. 2020. aastal moodustasid tasud kokku 121 963 eurot, võlgnevus bilansipäeva seisuga on 10 491 eurot. 2019. aastal moodustasid tasud kokku 122 877 eurot, võlgnevus 31.12.2019 seisuga oli 10 946 eurot. Fondivalitseja poolt valitsetavate teiste fondidega tehtud tehingud on olnud turutingimustel ning vahendustasusid nende tehingute eest ei ole võetud ega makstud.

2020. a ja 2019. a tehingutasud LHV Pangale on avalikustatud „Tehingu- ja vahendustasude aruandes“.

Lisa 9 Bilansipäevajärgsed sündmused

2020 aasta sügisel jõustunud pensionireform muudab senise kohustusliku II samba kogumispensionisüsteemi sisuliselt vabatahtlikuks. Kõigil praegustel II samba klientidel on edasise õigus kogutud summa täies ulatuses välja võtta või loobuda II sambasse edasiste maksete tegemisest. Samuti on seadusemuudatusega antud võimalus pensionifondi asemel juhtida isiklikku pensionivara läbi II samba süsteemi kuuluva pensioni investeerimiskonto. II sambast väljudes minetab lahkuv klient kümneks aastaks õiguse läbi II samba pensionipõlveks koguda. Seadusemuudatus toob 2021. aastal kaasa fondide mahu vähenemise.

Tehingu- ja vahendustasude aruanne

Depoopanga real kajastatakse nii tehingute teostamisega seotud tasusid kui ka vahendustasusid.

2020	Tehingute arv	Tehingute maht	Makstud tehingu- ja vahendustasud	Tasu % makstud tasudest
Reguleeritud turgudel kaubeldavad väärtpaberid:				
AS LHV Pank	17	7 516 941	340	86.08%
AS SEB Pank	5	974 718	55	13.92%
Reguleeritud turgudel mittekaubeldavad väärtpaberid:				
AS SEB Pank	1	1 108 290	0	0.00%
Ilma maakerita	11	8 936 965	0	0.00%
Kokku	34	18 536 914	395	100.00%

Aruandeperioodil on makstud väärtpaberitehingu tasu summas 340 EUR AS-le LHV Pank.

2019	Tehingute arv	Tehingute maht	Makstud tehingu- ja vahendustasud	Tasu % makstud tasudest
Reguleeritud turgudel kaubeldavad väärtpaberid:				
AS LHV Pank	11	4 323 765	220	98.57%
AS SEB Pank	1	248 518	3	1.43%
Reguleeritud turgudel mittekaubeldavad väärtpaberid:				
Ilma maaklerita	15	13 932 596	0	0.00%
Kokku	27	18 504 879	223	100.00%

Aruandeperioodil on makstud väärtpaberitehingu tasu summas 220 EUR AS-le LHV Pank.

Fondi investeringute aruanne seisuga 31.12.2020

(eurodes)

Emitent/väärtpaberi nimetus	Reiting	Reitingu-agentuur*	Päritoluriik	ISIN-kood	Valuuta	Tootlus aegumiseni	Keskmine soetushind ühikule	Keskmine soetusväärtus kokku	Turuväärtus ühikule 31.12.2020**	Turuväärtus kokku	Osakaal fondi varade puhasväärtusest
1. Väärtpaberid								18 430 518		18 563 974	75.40%
Võlakirjad								18 430 518		18 563 974	75.40%
Elering 0.875% 03/05/2023	A2	Moody's	Eesti	XS1713464102	EUR	0.10%	1 013.25	510 676	1 022.80	515 492	2.09%
Luminor 0.792% 03/12/24	Baa2	Moody's	Eesti	XS2265801238	EUR	0.47%	1 000.04	500 020	1 007.61	503 804	2.05%
Riigi Kinnisvara 1.61% 09/06/27 ²	NR	-	Eesti	EE3300111236	EUR	1.61%	100 068.43	800 547	100 004.47	800 036	3.25%
Transpordi Varahaldus 2.85% 18/04/25 ²	NR	-	Eesti	EE3300111160	EUR	2.85%	650.00	602 550	653.81	606 080	2.46%
Banco Santander 1.375% 14/12/22	A	Fitch	Hispaania	XS1330948818	EUR	-0.27%	105 502.19	422 009	103 337.04	413 348	1.68%
IPIC 3.625% 30/05/23	AA	Fitch	Kaimanisaared	XS0860584308	EUR	-0.21%	1 055.86	263 965	1 109.89	277 474	1.13%
Qatar 4.5% 20/01/22	AA-	S&P	Katar	XS0615236006	USD	0.61%	940.38	266 069	865.66	259 698	1.05%
Ignitis grupe 1.875% 10/07/28	BBB+	S&P	Leedu	XS1853999313	EUR	0.48%	982.95	227 061	1 103.94	255 010	1.04%
Ignitis grupe 2% 14/07/27	BBB+	S&P	Leedu	XS1646530565	EUR	0.29%	1 021.00	362 455	1 109.32	393 807	1.60%
Ignitis Grupe 2% 21/05/30	BBB+	S&P	Leedu	XS2177349912	EUR	0.83%	986.84	690 787	1 114.27	779 992	3.17%
Siauliu Bankas 23/12/29	Baa1	Moody's	Leedu	LT0000404287	EUR	6.15%	10 000.00	340 000	10 013.48	340 458	1.38%
Lithuania 3.375% 22/01/24	A+	S&P	Leedu	XS1020300288	EUR	-0.53%	1 019.66	335 467	1 154.72	379 903	1.54%
ALTUMG 1.3% 07/03/25	Baa1	Moody's	Läti	LV0000880037	EUR	0.70%	1 007.11	551 894	1 035.18	567 278	2.30%
ALTUMG 1.3% 17/10/24	Baa1	Moody's	Läti	LV0000802353	EUR	0.66%	995.56	292 693	1 026.17	301 694	1.23%
Latvenergo 1.9% 10/06/22	Baa2	Moody's	Läti	LV0000801777	EUR	-0.09%	1 040.24	411 934	1 038.62	411 293	1.67%
Latvia 2.625% 21/01/21	A+	S&P	Läti	XS1017763100	EUR		1 051.75	262 938	1 026.74	256 686	1.04%
Bank Gospodarstwa Krajow 1.375% 01/06/25	A-	Fitch	Poola	XS1829259008	EUR	-0.01%	1 021.41	510 707	1 069.27	534 637	2.17%
PKO Bank 0.75% 25/07/21	A3	Moody's	Poola	XS1650147660	EUR	0.23%	998.05	152 702	1 007.02	154 074	0.63%
BNP Paribas 2.875% 24/10/22	AA-	Fitch	Prantsusmaa	XS0847433561	EUR	-0.38%	1 090.86	663 244	1 063.78	646 776	2.63%
France Government 1% 25/05/27	Aa2	Moody's	Prantsusmaa	FR0013250560	EUR	-0.53%	1.02	444 036	1.11	482 592	1.96%

Emitent/väärtpaberi nimetus	Reiting	Reitingu-agentuur*	Päritoluriik	ISIN-kood	Valuuta	Tootlus aegumiseni	Keskmine soetushind ühikule	Keskmine soetusväärtus kokku	Turuväärtus ühikule 31.12.2020**	Turuväärtus kokku	Osakaal fondi varade puhasväärtusest
France Government 3.75% 25/04/21	Aa2	Moody's	Prantsusmaa	FR0010192997	EUR	-0.49%	1.08	107 990	1.04	103 963	0.42%
France Government 25/05/21	Aa2	Moody's	Prantsusmaa	FR0013157096	EUR	-0.61%	1.01	1 306 891	1.00	1 303 484	5.29%
France Government 2.25% 25/10/22	Aa2	Moody's	Prantsusmaa	FR0011337880	EUR	-0.68%	1.06	741 940	1.06	741 020	3.01%
SEB 0.3% 17/02/22	AA	Fitch	Rootsi	XS1567475303	EUR	-0.39%	1 011.11	335 690	1 010.15	335 369	1.36%
Swedbank 1% 01/06/22	Aa3	Moody's	Rootsi	XS1239401216	EUR	-0.34%	1 031.73	339 439	1 024.17	336 951	1.37%
Romania 3.624% 26/05/30	BBB-	Fitch	Rumeenia	XS2178857954	EUR	1.41%	1 000.11	100 011	1 213.24	121 324	0.49%
Romania 2.875% 28/10/24	Baa3	Moody's	Rumeenia	XS1129788524	EUR	0.11%	991.69	357 007	1 102.79	397 005	1.61%
German Treasury Bill 14/04/2021	Aaa	Moody's	Saksamaa	DE0001030203	EUR	-0.59%	0.01	100 456	0.01	100 209	0.41%
German Government 3.25% 04/07/21	Aaa	Moody's	Saksamaa	DE0001135440	EUR	-0.62%	0.01	422 487	0.01	414 351	1.68%
German Government 2.25% 04/09/21	Aaa	Moody's	Saksamaa	DE0001135457	EUR	-0.62%	0.01	421 432	0.01	410 870	1.67%
German Government 1.5% 04/09/22	AAA	Fitch	Saksamaa	DE0001135499	EUR	-0.73%	0.01	979 648	0.01	938 690	3.81%
Temasek 0.5% 01/03/22	Aaa	Moody's	Singapur	XS1373130902	EUR	0.06%	1 006.84	873 935	1 010.58	877 182	3.56%
Slovakia 3.375% 15/11/24	A	Fitch	Slovakkia	SK4120008871	EUR	-0.60%	1.16	768 479	1.16	767 826	3.12%
Fortum 4% 24/05/21	BBB	Fitch	Soome	XS0629937409	EUR	-0.28%	1 114.24	407 812	1 040.84	380 947	1.55%
China Development Bank 0.375% 16/11/21	A1	Moody's	Šveits	XS1711173218	EUR	-0.13%	1 001.95	426 832	1 003.07	427 309	1.74%
Czech Republic 3.875% 24/05/22	Aa3	Moody's	Tsehhi Vabariik	XS0750894577	EUR	-0.42%	1 195.26	956 207	1 083.22	866 578	3.52%
JP Morgan 1.375% 16/09/21	A2	Moody's	USA	XS1110449458	EUR	-0.54%	1 031.28	532 141	1 017.22	524 887	2.13%
Bank of America 04/05/23	A2	Moody's	USA	XS1602557495	EUR	-0.05%	1 010.04	640 367	1 007.07	638 483	2.59%
Oodatav krediidikahju (võlainstrumendid)										- 2 606	- 0.01%

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

1. 04. 2021

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

Krediitiasutuse nimi	Hoiuse liik	Päritoluriik	Reiting	Reitinguagentuur*	Algus-kuupäev	Alusvara nimetus	Intruss	Löpp-tähtaeg	Hoiustatud summa	Turväärtus kokku	Osakaal fondi varade puhasväärtusest
2. Hoised										6 049 782	24.57%
Arvelduskontod											
SEB Pank	Nõudmiseni hoius	Eesti	A+	S&P		EUR			1 671 765	1 671 765	6.79%
SEB Pank	Nõudmiseni hoius	Eesti	A+	S&P		USD			11 002	11 002	0.04%
Tähtajalised hoised											
LHV Pank	Tähtajaline hoius	Eesti	Baa1	Moody's	31.08.2020	EUR	0.10%	01.03.2021	900 305	900 305	3.66%
Citadele banka	Tähtajaline hoius	Eesti	Baa3	Moody's	05.02.2020	EUR	0.25%	02.02.2021	803 827	803 827	3.26%
Coop Pank	Tähtajaline hoius	Eesti	Baa2	Moody's	04.08.2020	EUR	0.55%	02.08.2021	1 683 944	1 683 944	6.84%
Bigbank	Tähtajaline hoius	Eesti	NR		10.12.2020	EUR	0.50%	09.12.2021	800 230	800 230	3.25%
Bigbank	Tähtajaline hoius	Eesti	NR		10.12.2020	EUR	0.20%	10.06.2021	200 023	200 023	0.81%
Oodatav krediidikahju (hoised)										- 21 314	- 0.09%
3. Muud varad										17 042	0.07%
Muud nõuded										17 042	0.07%
VARAD KOKKU										24 630 798	100.04%
Fondi kohustused										- 10 491	- 0.04%
FONDI VARADE PUHASVÄÄRTUS										24 620 307	100.00%

* Lühendatud reitinguagentuuride täisnimed on Moody's Investor Service, Standard&Poor's Corporation ja Fitch IBCA.

** Ühiku turuhind sisaldab selleks kuupäevaks kogunenud intressi.

¹ Reguleeritud turul mittekaubeldavad võlaväärtpaberid.

Reguleeritud turul mittekaubeldavate võlaväärtpaberite väärtuse hindamiseks kasutab AS LHV Varahaldus vastavalt veebilehel lhv.ee avalikustatud eeskirjale „LHV Varahalduse investeerimisfondide vara puhasväärtuse määramise sisemised protseduureeglid“ aktiivse turu kõrgeimat ostunoteeringut hindamispäeva seisuga (last bid-price), mis saadakse infotarnija (Bloomberg) vahendusel.

Fondi investeringute aruanne seisuga 31.12.2019

(eurodes)

Emitent/väärtpaberi nimetus	Reiting	Reitingu-agentuur*	Päritoluriik	ISIN-kood	Valuuta	Tootlus aegumiseni	Keskmine soetushind ühikule	Keskmine soetusväärtus kokku	Turuväärtus ühikule 31.12.2019**	Turuväärtus kokku	Osakaal fondi varade puhasväärtusest	
1. Väärtpaberid							16 961 256	17 157 910	76.55%			
Võlakirjad							16 961 256	17 157 910	76.55%			
Eesti Energia 4.5% 18/11/20	BBB-	S&P	Eesti	XS0235372140	EUR	-0.14%	1 164.35	465 739	1 046.29	418 515	1.87%	
Elering 0.875% 03/05/2023	A2	Moody's	Eesti	XS1713464102	EUR	0.48%	1 013.25	510 676	1 018.79	513 468	2.29%	
Riigi Kinnisvara 1.61% 09/06/27 ²	NR	-	Eesti	EE3300111236	EUR	1.61%	100 068.43	800 547	100 004.47	800 036	3.57%	
Transpordi Varahaldus 2.85% 18/04/25 ²	NR	-	Eesti	EE3300111160	EUR	2.85%	750.00	695 250	754.39	699 323	3.12%	
Banco Santander 1.375% 14/12/22	A	Fitch	Hispaania	XS1330948818	EUR	0.01%	105 502.19	422 009	104 084.87	416 340	1.86%	
Sabic Capital 2.75% 20/11/20	A	Fitch	Holland	XS0995811741	EUR	-0.17%	1 015.66	304 699	1 029.04	308 712	1.38%	
DT 03/04/20	BBB+	Fitch	Holland	XS1382791892	EUR	-0.28%	1 002.03	666 350	1 000.74	665 492	2.97%	
STEDIN 0 10/24/22	A-	S&P	Holland	XS1705553417	EUR	0.03%	1 007.04	524 667	999.15	520 557	2.32%	
IPIC 3.625% 30/05/23	AA	Fitch	Kaimanisaared	XS0860584308	EUR	0.07%	1 055.86	263 965	1 136.31	284 078	1.27%	
Qatar 4.5% 20/01/22	AA-	S&P	Katar	XS0615236006	USD	2.06%	1 027.19	266 069	951.35	285 406	1.27%	
LIEENE 1.875% 10/07/28	BBB+	S&P	Leedu	XS1853999313	EUR	0.98%	982.95	227 061	1 081.41	249 807	1.11%	
Lietuvos Energija 2% 14/07/27	BBB+	S&P	Leedu	XS1646530565	EUR	0.85%	1 021.00	362 455	1 093.04	388 029	1.73%	
Siauli Bankas 23/12/29	Baa1	Moody's	Leedu	LT0000404287	EUR	6.15%	10 000.00	340 000	10 013.44	340 457	1.52%	
Lithuania 3.4% 03/10/20	A-	Fitch	Leedu	LT0000607087	EUR	-0.12%	0.01	188 038	0.01	173 860	0.78%	
Lithuania 2.1% 06/11/24	A-	Fitch	Leedu	LT1000610014	EUR	0.10%	107.18	304 709	110.01	312 754	1.40%	
Lithuania 5.5% 17/05/22	A-	Fitch	Leedu	LT0000610057	EUR	0.04%	0.01	72 500	0.01	67 430	0.30%	
Lithuania 3.375% 22/01/24	A	S&P	Leedu	XS1020300288	EUR	-0.15%	1 019.66	335 467	1 175.47	386 728	1.73%	
Lithuania 4.1% 28/02/23	A	S&P	Leedu	LT0000610065	EUR	0.05%	0.01	158 215	0.01	158 214	0.71%	
ALTUMG 1.3% 07/03/25	Baa1	Moody's	Läti	LV0000880037	EUR	0.75%	1 007.11	551 894	1 038.38	569 032	2.54%	
ALTUMG 1.3% 17/10/24	Baa1	Moody's	Läti	LV0000802353	EUR	0.50%	995.56	292 693	1 040.66	305 955	1.36%	
Latvenergo 1.9% 10/06/22	Baa2	Moody's	Läti	LV0000801777	EUR	0.36%	1 040.24	411 934	1 048.13	415 060	1.85%	
Latvenergo 2.8% 22/05/20	Baa2	Moody's	Läti	LV0000801165	EUR	0.11%	971.75	408 134	1 027.56	431 575	1.93%	
Bank Gospodarstwa Krajow 1.375% 01/06/25	A-	Fitch	Poola	XS1829259008	EUR	0.19%	1 021.41	510 707	1 071.75	535 876	2.39%	
PKO Bank 0.75% 25/07/21	A3	Moody's	Poola	XS1650147660	EUR	0.07%	998.05	152 702	1 013.88	155 123	0.69%	
BNP Paribas 2.875% 24/10/22	AA-	Fitch	Prantsusmaa	XS0847433561	EUR	-0.03%	1 090.86	663 244	1 087.15	660 988	2.95%	

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

1. 04. 2021

Signature / allkiri
KPMG Tallinn

Emitent/väärtpaberi nimetus	Reiting	Reitingu-agentuur*	Päritoluriik	ISIN-kood	Valuuta	Tootlus aegumiseni	Keskmine soetushind ühikule	Keskmine soetusväärtus kokku	Turuväärtus ühikule 31.12.2019**	Turuväärtus kokku	Osakaal fondi varade puhasväärtusest
France Government 1% 25/05/27	Aa2	Moody's	Prantsusmaa	FR0013250560	EUR	-0.10%	1.03	1 119 104	1.09	1 181 504	5.27%
Romania 2.875% 28/10/24	Baa3	Moody's	Rumeenia	XS1129788524	EUR	0.38%	991.69	357 007	1 124.03	404 650	1.81%
German Government 1.5% 04/09/22	AAA	Fitch	Saksamaa	DE0001135499	EUR	-0.59%	0.01	979 648	0.01	955 211	4.26%
Temasek 0.5% 01/03/22	Aaa	Moody's	Singapur	XS1373130902	EUR	-0.15%	1 006.84	873 935	1 018.31	883 890	3.94%
Slovakia 3.375% 15/11/24	A+	S&P	Slovakkia	SK4120008871	EUR	-0.08%	1.16	768 479	1.17	775 328	3.46%
Fortum 4% 24/05/21	BBB	Fitch	Soome	XS0629937409	EUR	-0.04%	1 114.24	407 812	1 080.66	395 523	1.76%
China Development Bank 0.375% 16/11/21	A1	Moody's	Šveits	XS1711173218	EUR	0.07%	1 001.95	426 832	1 006.15	428 620	1.91%
Czech Republic 3.875% 24/05/22	Aa3	Moody's	Tšehhi Vabariik	XS0750894577	EUR	-0.28%	1 195.26	956 207	1 123.51	898 807	4.01%
JP Morgan 1.375% 16/09/21	A2	Moody's	USA	XS1110449458	EUR	-0.20%	1 031.28	532 141	1 031.07	532 033	2.37%
Bank of America 04/05/23	A2	Moody's	USA	XS1602557495	EUR	0.14%	1 010.04	640 367	1 008.72	639 529	2.85%

Krediitiasutuse nimi	Hoiuse liik	Päritoluriik	Reiting	Reitinguagentuur*	Algus-kuupäev	Alusvara nimetus	Intress	Löpp-tähtaeg	Hoiustatud summa	Turuväärtus kokku	Osakaal fondi varade puhasväärtusest
----------------------	-------------	--------------	---------	-------------------	---------------	------------------	---------	--------------	------------------	-------------------	--------------------------------------

2. Hoiused **5 252 405** **23.43%**

Arvelduskontod

SEB Pank	Nõudmiseni hoius	Eesti	A+	S&P		EUR			963 559	963 559	4.30%
----------	------------------	-------	----	-----	--	-----	--	--	---------	---------	-------

Tähtajalised hoiused

Citadele banka Eesti filiaal	Tähtajaline hoius	Eesti	Ba1	Moody's	07.02.2019	EUR	0.25%	05.02.2020	801 794	801 794	3.58%
Coop Pank	Tähtajaline hoius	Eesti	NR		07.02.2019	EUR	0.61%	06.02.2020	1 676 691	1 676 691	7.48%
Bigbank	Tähtajaline hoius	Eesti	NR		10.12.2019	EUR	0.50%	08.12.2020	1 011 877	1 011 877	4.51%
Citadele banka Eesti filiaal	Tähtajaline hoius	Eesti	Ba1	Moody's	26.12.2019	EUR	0.60%	25.12.2020	802 447	802 447	3.58%
Tähtajaliste hoiuste oodatav krediidikahju										- 3 963	- 0.02%

3. Muud varad	16 037	0.07%
Muud nõuded	16 037	0.07%
VARAD KOKKU	22 426 352	100.05%
Fondi kohustused	- 10 946	- 0.05%
FONDI VARADE PUHASVÄÄRTUS	22 415 406	100.00%

* Lühendatud reitinguagentuuride täisnimed on Moody's Investor Service, Standard&Poor's Corporation ja Fitch IBCA.

** Ühiku turuhind sisaldab selleks kuupäevaks kogunenud intressi.

¹ Reguleeritud turul mittekaubeldavad võlaväärtpaberid.

Reguleeritud turul mittekaubeldavate võlaväärtpaberite väärtuse hindamiseks kasutab AS LHV Varahaldus vastavalt veebilehel lhv.ee avalikustatud eeskirjale „LHV Varahalduse investeerimisfondide vara puhasväärtuse määramise sisemised protseduüreedid“ aktiivse turu kõrgeimat ostunoteeringut hindamispäeva seisuga (last bid-price), mis saadakse infotarnija (Bloomberg) vahendusel.

Initialled for identification purposes only
Allkirjastatud identifitseerimiseks

1. 04. 2021

Signature / allkiri
KPMG, Tallinn

KPMG Baltics OÜ
Narva mnt 5
Tallinn 10117
Estonia

Telephone +372 6 268 700
Fax +372 6 268 777
Internet www.kpmg.ee

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

LHV Pensionifond XS fondivalitsejale ja osakuomanikele

Arvamus

Oleme auditeerinud LHV Pensionifond XS (fond) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31. detsember 2020, tulude ja kulude aruannet, fondi puhasväärtuse muutumise aruannet ja rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab eespool mainitud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt fondi finantsseisundit seisuga 31. detsember 2020 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses finantsaruande auditiga”. Me oleme fondist sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon sisaldab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahknep oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Fondivalitseja juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu Euroopa Liit on need vastu võtnud ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama fondi suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas fondi likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad fondi raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et

need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks fondi sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsibi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust fondi suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada fondisuutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruande esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mistahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

Tallinn, 1. aprill 2021

Eero Kaup

Vandeaudiitori number 459

KPMG Baltics OÜ

Audiitorettevõtja tegevusluba nr 17

KPMG Baltics OÜ

Narva mnt 5
Tallinn 10117
Estonia

Tel +372 626 8700
Fax 372 626 8777
www.kpmg.ee

KPMG Baltics OÜ, an Estonian limited liability Group and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. Reg no 10096082.